

Strauss Richard

3 felv. Bem. 1915 szept. 22. Király Sz. (A premieren a szerző dirigált.) „Csodacsók”, operett 3 felv. Leon Viktor szövegével, Szenes Béla fordításában, Király Sz. 1916. jun. 16-án. „Niobe”, operett 3 felv. Szövegét írta: Blumenthal Oscar. Ford: Heltai Jenő. Bem. 1917 ápr. 19. Vigszínház. „Terezina”, op. 3 felv. Irta: Schanzer R. és Welisch E. Ford. Harsányi Zsolt. Bem. 1925 dec. 30. Fővárosi Operett Színház.

Strauss Richard, a ma élő zeneszerzők legnagyobbjának van elismerve. Sz. 1864. jan. 11-én, Münchenben, a hol atyja az udv. opera zenekarában játszott; ott tanult is, karmester lett 1886-ban. A bécsi opera elszerződtette 1889-ben, de ő 1894-ben visszatért Münchenbe. 1898-ban Berlinben lett karnagy és 1908-ban főzeneigazgató. 1912 óta Drezda legelsőrangú operájában működött, a hova később is szívesen vitte műveit legelső előadásukra. 1918-23. a bécsi udvari (illetőleg állami) opera igazgatója volt (Schalk Ferenc mellett); jelenleg ismét Bécsben él. Több ízben járt Budapesten, hogy a Filharmóniai Társulat élén vagy az operaházban műveit dirigálja. Nagyszabású zenekari művein kívül világhírét színpadi műveinek köszönheti: „Salome”, Wilde Oszkár 1 felv. tragédiájából írt operája, Budapesten először a Király Színház épületében 1907 máj. 16-án jelent meg, a boroszlói városi színház jeles együttese egy hétig vendég szerepelt e művel (Prüwer dirigálta); a M. Kir. Opera csak 1912 dec. 18. mutatta be (Pásztor Árpád ford.) címszerep: Dömötör Ilona, Heródes: Gábor József, Keresztelő János (Jochánán): Szemere Árpád, Heródiás: Fodor Aranka, Narraboth: Székelyhidy Ferenc dr.—Dirigálta Kerner István. „Elektra”, Hofmannsthal Húgó zenés tragédiája 3 felv. (Drezda, 1909), Várady Sándor fordította; bem. a M. Kir. Operaház, 1910 márc. 11. Címszerep: Krammer Teréz, Klytemnaistra: Fodor Aranka; Chrysothemis: Sebeők Sári; Klyt. bizalmasa: Ney Hermin, Aigisthos: Arányi Dezső, Orestes: Szemere Árpád, Orestes nevelője: Kornai Richárd. „A rózsalovag”, zenés játék 3 felv. Hofmann-

Strindberg Ágost

sthal szöv. (Drezda, 1911.) Várady Sándor ford. a M. Kir. Operaház bem. 1911 máj. 21. Címszerep (Oktávián): Dömötör Ilona, Sophie: Sándor Erzs, atyja Faninal: Várady Sándor, tábornagné: Sebeők Sári, Ochs von Lerchenau gróf: Kornai Richárd. Karnagy: ifj. Ábrányi Emil. „Ariadne Naxos szigetén”, 2 felv. Szövegét Hofmannsthal írta. (1917-i átdolgozott formájában.) Eredetileg u. i. a Molière-vígjátékból írt „Úrhatnám polgár” utójátéka volt; most, előjátéku szolgál ama polgár furcsa készülődése: itt adatja elő a mithologiai tárgyú operát. Fordította Harsányi Zsolt. Személyek: hopmester: Dalnoki Viktor, komponista: Székelyhidy Marschalkó Rózi, táncmester: Gábor József, Driád: Basildes Mária, Najád: Maleczky Bianca, Echo: Hajdú Ilona, Harlekin: Farkas Sándor, Scaramuccio: Szügyi Pál, Brighella: Déri Jenő, Truffaldin: Szende Ferenc, Zerbinetta: Sándor Erzs, Bacchus: Környei Béla, Ariadne: Sebeők Sári. Rendezte (mint új operaigazgató) Zádor Dezső, dirigálta Kerner István. „Intermezzo”, c. polgári komédia, szimfonikus köz-zenével, 2 felv. 13 képben, szövegében is S. műve, a ki saját családi életének egy epizódját írta meg itt. A M. Kir. Operaházban a Nürnberg városi operatársulat (a mi operánk májusi vendégjátékának viszonzásául) mutatta be, 1929 nov. 12-én, természetesen németül. (Kereszty István.)

Strindberg Ágost, svéd író, sz. 1849 jan. 21-én, Stockholmban, — megh. 1912 máj. 14-én, u. o. Az északi népeknek Ibsen óta legkiválóbb drámaírója. Nyugtalan, semmiben megállapodni nem tudó forradalmi szelleme, mely életét is folytonos zaklatottsággá tette, egyszerre sóvárgó és gyűlölködő viszonya a női nemhez, darabjainak és regényeinek vakmerő szabadossága izgatta az egész világ irodalmi közvéleményét s nagy vitákat keltett körülötte. Számos szindarabja magyar színpadon is bemutatásra került. Ezek közül megemlítendők: „Die Gläubiger” és „Die Stärkere” c. drámáit a Magyar Színházban vendég szereplő berlini Hebbel Theater együttese bemutatta 1908 ápr. 11. „Abu Kászem papucs”,